

Stavanger
kommune

strategi for ARKITEKTUR OG BYFORMING

Vedtatt av Stavanger kommunestyre, 19.juni, 2023.

Innholdsfortegnelse

[Bakgrunn for strategien](#)

[Hovedgrepene i strategien](#)

[Målene](#)

[Åtte prinsipper for god arkitektur](#)

[Arkitektur i ulike skalaer](#)

Mål og prinsipper:

Menneskelig:

[Prinsipp 1 - skape rammer for gode og inkluderende nabolag](#)

[Prinsipp 2 - bygge opp om det gode bylivet](#)

Særpreget:

[Prinsipp 3 - videreutvikle Stavangers særpreget og identitet](#)

[Prinsipp 4 - forsterke samspillet mellom bebyggelse og landskap](#)

Helhetlig:

[Prinsipp 5 – se bygninger og byrom i sammenheng](#)

[Prinsipp 6 - forsterke sammenhenger mellom områder](#)

Ansvarlig:

[Prinsipp 7 - bygge med hensyn til natur og miljø](#)

[Prinsipp 8 - utvikle byen og steder på en framtidsrettet måte](#)

Bakgrunnen for strategien

Arkitekturen påvirker opplevelsen og bruken av våre nærområder. Den påvirker hvordan vi orienterer oss, hvordan vi bruker byen og hvordan vi møter andre mennesker. Arkitekturen virker også inn på vår trivsel og vår tilhørighet til stedene.

Arkitektur og kvaliteter i by- og stedsutviklingen skal vektlegges i planleggingen av steder og byer.

Stavanger følger opp dette gjennom denne strategien for arkitektur og byforming.

Hovedgrepene i Strategien

Strategien består av tre komponenter:

- Fire mål for en god byutvikling
- Åtte prinsipper for god arkitektur og byforming
- Arkitektur i ulike skalaer

Målene

De fire målene er valgt med utgangspunkt i vedtatte mål for samfunnsutviklingen som anses som særlig relevante for by- og stedsutviklingen. For hvert mål er det angitt to prinsipper som konkretiserer hvordan målene skal følges opp.

MENNESKELIG

Menneskene i Stavanger skal ha gode og trygge hverdagsrammer. Byrom og uterom skal legge til rette for sosiale aktiviteter, og stimulere til det gode bylivet og attraktive nærmiljøer.

SÆRPREGET

Gjennom 900 års historie har Stavanger utviklet flere kulturmiljøer som har gitt byen det særpreget og den karakteren vi kjenner i dag. Nærheten til fjord og hav har lagt grunnlaget for byen og dens utvikling, og er en viktig del av Stavangers identitet. Dette er viktige kvaliteter som legger rammer for byens videre utvikling.

HELHETLIG

Den helhetlige utviklingen av byen med gode sammenhenger mellom bygninger, gater, kvartaler og landskap skal styrkes. Attraktive nærområder skal legge til rette for et mangfold av aktiviteter.

ANSVARLIG

Stavanger skal utvikles med klima- og ressursvennlige løsninger og med hensyn til naturmangfold. Vi skal bo tettere og mer sentralt, og det setter krav til nye løsninger for bebyggelse og områdeutvikling.

Åtte prinsipper for god arkitektur

De åtte prinsippene i strategien tar utgangspunkt i noen typiske og kjente problemstillinger innenfor arkitekturen og byformingen. Disse forventes drøftet og besvart i de ulike bygge- og planleggingsoppgavene som gjennomføres innenfor kommunen.

Arkitektur i ulike skalaer

Arkitektur i byen kan oppleves i flere skalaer; fra de enkelte hus, til gaterom, kvartaler og til det større bylandskapet. Hvordan vi bygger og planlegger påvirker sammenhengene og de gjennomgående kvalitetene i omgivelsene.

Strategien benytter tre ulike skalanivåer, Huset, Stedet og Byen. For hvert av de åtte prinsippene er det angitt hvilke skalanivåer som er mest aktuelle.

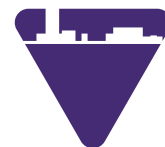
Huset

Her handler det om det enkelte hus, hvordan flere hus spiller sammen og rommene som oppstår mellom og rundt husene. Utforming, uttrykk, materialbruk, skala og proporsjoner i de enkelte bygg, uterom og gaterom er viktige arkitektoniske tema.

Stedet

Her løftes blikket litt og det handler om kvaliteter på kvartals og områdenivå. Gatestrukturer, sammenhenger mellom ulike gate- og byrom, gjennomgående områdekvaliteter og overganger mellom ulike områder er viktige tema.

Byen

Her drøftes de overordnede strukturene i byen. Dette gjelder bebyggelsens forhold til og avgrensning mot landskapet, sjøen og grøntområdene. Andre viktige tema er hvordan vi bygger byen med størst mulig hensyn til naturmangfold og naturlige vannveier.

MENNESKELIG

Prinsipp 1

Skape rammer for gode og inkluderende nabolag

Bakgrunnen for prinsippet

Kommunen har en målsetting om å styrke det kortreiste hverdagslivet. For å få til dette er det viktig å styrke attraktiviteten og mangfoldet innenfor nærmiljøene der folk bor. Dette omfatter også gode møtesteder, uterom for allsidige aktiviteter, grønne forbindelser og korte avstander til arbeidsplasser, handel og tjenester.

Prinsippet oppnår vi ved å:

lage lokale uterom som skaper gode møtesteder for folk i nærmiljøet som er innbydende, inkluderende og trygge og som legger til rette for allsidige aktiviteter gjennom hele året

utvikle uterom som bygger opp under og forsterker stedegne kvaliteter og særpreg

utforme uterom og fellesrom som skaper sammenhenger med tilliggende offentlige uteområder og parker

utvikle boligområder med boliger for alle

Prinsipp 2

Bygge opp om det gode bylivet

Bakgrunnen for prinsippet

Et myldrende menneskeliv med mangfold av aktiviteter har til alle tider kjennetegnet det gode bylivet. For å lykkes med dette er det viktig å skape gode byrom, gaterom og andre uterom som bidrar til å skape gode steder for opphold og sosialt liv. Samtidig er det viktig at aktiviteter og funksjoner i de enkelte byggene støtter opp under dette.

Prinsippet oppnår vi ved å:

lage bygninger og uterom som bidrar til å skape folkeliv mellom husene

utvikle byrom som innbyr til opphold, aktivitet og møter mellom mennesker

SÆRPREGET

Prinsipp 3

Videreutvikle Stavangers særpreg og identitet

Bakgrunnen for prinsippet

Både i enkeltbygg og i kvartalsstrukturer er det lett å se sporene etter Stavangers 900 års historie som by. Den menneskelige skalaen på bygg og gaterom er et av flere tydelige særtrekk ved Stavanger og byens identitet.

SÆRPREGET

Prinsippet oppnår vi ved å:

utforme bebyggelse og byrom som tar hensyn til byens skala og karakter og til byens kulturminner

forsterke de enkelte områdenes særpreg og skape nye kvaliteter og attraksjoner

Prinsipp 4

Forsterke samspillet mellom bebyggelse og landskap

Bakgrunnen for prinsippet

Stavanger kjennetegnes ved nærhet til det omkringliggende landskapet, med fjord, vann og grønne områder. Særlig i de historiske delene av byen er samspillet mellom landskapet og bebyggelsen tydelig.

Prinsippet oppnår vi ved å:

utforme og plassere ny bebyggelse slik at landskap og bebyggelse inngår i en helhetlig sammenheng

etablere gode overganger mellom bebyggelse og landskap

sikre at grønne områder i byen ivaretas og videreutvikles slik at alle innbyggere i Stavanger får gode og korte forbindelser til den overordnede grønnstrukturen

NY

Stavanger kommune

HELHETLIG

Prinsipp 5

Bygninger og byrom skal ses i sammenheng

Bakgrunnen for prinsippet

Ofte er det byggets fasader og form som får mest oppmerksomhet når arkitektur omtales. Et viktig budskap i denne strategien er å rette oppmerksomheten også mot andre aspekter i arkitekturen. Eksempelvis sammenhengen mellom byrom og byggenes utforming, uttrykk og plassering. I dette bildet blir det enkelte bygg en av flere brikker i en større sammenheng som ledd i byformingen.

Prinsippet oppnår vi ved å:

bygge attraktive og godt formede uterom

formgi uterom og gaterom som innbyr til aktivitet og folkeliv

vektlegge utforming av gatetverrsnitt og kantsoner

formgi uterom basert på en bærende arkitektonisk idé

bygge med et variert og mangfoldig arkitektonisk uttrykk

Prinsipp 6

Forsterke sammenhenger mellom områder

Bakgrunnen for prinsippet

Stavanger skal bygges på en måte som tåler mangfold og kontraster. For å få til dette kreves det stor oppmerksomhet om hvordan byen planlegges og bygges. Særlig gjelder dette for overganger mellom ulike typer bebyggelse og ulike skalaer i de enkelte områdene, og ivaretagelsen av gjennomgående kvaliteter på tvers av ulike utbygginger og områder.

Prinsippet oppnår vi ved å:

etablere gate- og bebyggelsesstrukturer som styrker helheten og legger rammer for utviklingen av gode bo- og nærmiljøer

skape gode og harmoniske overganger mellom områder med ulike typer bebyggelse og skala

bygge slik at nye utbygginger gir positive kvaliteter for tilstøtende områder

ANSVARLIG

Prinsipp 7

Bygge med hensyn til natur og miljø

Bakgrunnen for prinsippet

De bebygde delene av Stavanger har en overvekt av harde og tette flater. Nye samfunnsmål pålegger kommunen å ta større hensyn til naturmiljø og naturmangfold, inkludert hensyn til naturlige vannveier. Håndtering av overflatevannet er et viktig ledd i klimaberedskapen og det å være bedre rustet for klimaendringene. Grønne rekreasjonsområder er også viktig for attraktivitet, trivsel og folkehelse.

Prinsippet oppnår vi ved å:

bygge med hensyn til naturmangfold og grønne strukturer

ta hensyn til vannveier og fordrøyning

Prinsipp 8

Utvikle byen og steder på en framtidsrettet måte

Bakgrunnen for prinsippet

Å utvikle byen på en bærekraftig måte innebærer blant annet økt bruk av sirkulære prinsipper. Deleløsninger og gjenbruk av bygninger vil være viktige elementer. Det skal satses på boliger for alle innenfor alle deler av kommunen, uavhengig av økonomisk evne, sosial status, livsfase eller andre behov.

Prinsippet oppnår vi ved å:

utvikle områder som bidrar til et kortreist hverdagsliv

bygge byen på de gåendes premisser

legge til rette for gjenbruk av eksisterende bygningskonstruksjoner

lage bygninger som er fleksible og tåler endret bruk over tid

oppføre bygg som har et lavest mulig energiforbruk

utvikle alternative boformer og tilrettelegge for delingsmodeller